

KSK-notat nr.: 24/2014 - Bakgrunn for vedtak

Søker/sak:	Småkraft AS/Tverråga kraftverk		
Fylke/kommune:	Nordland/Rana kommune		
Ansvarlig:	Øystein Grundt	Sign:	
Saksbehandler:	^{for} Silje Aakre Solheim	Sign.:	
Dato:	13 MAR 2014		
Vår ref.:	NVE 200900279 – 27 K/KI/SAAS		

:

Søknad om tillatelse til Tverråga kraftverk i Rana kommune i Nordland

Innhold

Sammendrag	1
Søknad	3
Høring og distriktsbehandling	6
NVEs vurdering	11
NVEs konklusjon	16
Forholdet til annet lovverk	16
Merknader til konsesjonsvilkårene etter vannressursloven	18
Vedlegg	20

Sammendrag

Søknaden fra Småkraft AS gjelder tillatelse etter § 8 i vannressursloven til bygging av Tverråga kraftverk. Det er videre søkt om tillatelse etter energiloven til bygging og drift av Tverråga kraftverk.

Det skal etableres inntak på kote 163 i Tverråga. Fra inntaket går vannet i en nedgravd rørgate på nordvest-siden av elva. Kraftstasjonen er planlagt på kote 58, ca. 50 m nedenfor veien som går inn dalen. Tverråga kraftverk er planlagt med en installert effekt på 2,5 MW, noe som i følge søker vil gi en gjennomsnittlig årlig produksjon på 6,6 GWh.

Det skal bygges anleggsvei fra gården Svartisdalen, langs rørtraseen og opp til inntaket. Fra gården og ned til kraftstasjonen vil anleggsveien langs rørgata være midlertidig. Som adkomst til kraftstasjonen er det behov for en 100 m lang vei, som i hovedsak vil gå langs eksisterende traktorvei. For nettilknytting er det planlagt en 200 m lang jordkabel frem til eksisterende 22 kV-linje som går langs veien.

Rana kommune anbefaler konsesjon. **Fylkesmannen i Nordland** har fremmet innsigelse mot prosjektet på bakgrunn av elvas betydning for naturmangfoldet i naturtypene bekkekløft og bergvegg og fossesprøytsone som finnes på stedet. **Nordland fylkeskommune** fraråder konsesjon for prosjektet som omsøkt. De vil imidlertid anbefale konsesjon dersom tiltaket tilpasses til ikke å komme i konflikt

med andre arealinteresser eller viktige miljøverdier. **Forum for natur og friluftsliv (FNF)** fraråder også prosjektet. De mener man bør unngå en utbygging så nær inntil nasjonalparken og et viktig friluftslivsområde. De mener også at slipp av foreslått minstevannføring ikke vil være tilstrekkelig for å ivareta verdier knyttet til naturmangfold, landskap og friluftsliv. **Reindriftsforvaltningen** har ingen merknader til søknaden, men gjør oppmerksom på at søker må være i direkte kontakt med reinbeitedistriktet i forbindelse med planlegging av anleggsarbeid.

En utbygging etter omsøkt plan vil gi om lag 6,6 GWh/år i ny fornybar energiproduksjon. Dette er en produksjon som er vanlig for småkraftverk. Selv om dette isolert sett ikke er et vesentlig bidrag til fornybar energiproduksjon, så utgjør småkraftverk samlet sett en stor andel av ny tilgang de senere år. De tre siste årene har NVE klarert om lag 1,4 TWh ny energi fra småkraftverk. De konsesjonsgitte tiltakene vil være et bidrag i den politiske satsingen på småkraftverk, og satsingen på fornybar energi.

De aller fleste prosjektene vil ha enkelte negative konsekvenser for en eller flere allmenne interesser. For at NVE skal kunne gi konsesjon til kraftverket må virkningene ikke bryte med de føringer som er gitt i Olje- og energidepartementets retningslinjer for utbygging av små vannkraftverk. Videre må de samlede ulemper ikke være av et slikt omfang at de overskrider fordelene ved tiltaket. NVE kan sette krav om avbøtende tiltak som del av konsesjonsvilkårene for å redusere ulemperne til et akseptabelt nivå.

Etter NVEs vurdering vil den viktigste negative konsekvensen av det omsøkte tiltaket være fraføring av vann fra Tverråga, som har en lokalitet med bekkekløft på planlagt utbygd strekning, samt etablering av inntaksdam tett innpå en naturtypelokalitet med høy verdi og synlig fossefall. Det er normalt stor vannføring i elva om sommeren på grunn av bresmelting. Ved å slippe tilstrekkelig minstevannføring mener NVE at man til en viss grad kan opprettholde livsvilkårene for fuktkrevende vegetasjon i bekkekløften. Med god planlegging og skånsom anleggsdrift vil man kunne tilpasse inntaksdammen slik at den i minst mulig grad påvirker fosseenga og fossen. Også negative konsekvenser for landskap og friluftsliv er til stede, og en vei oppetter lisida er etter NVEs mening unødvendig for drift av kraftverket og skjemmende i landskapet. Vi mener derfor at med tilstrekkelig minstevannføring, kun midlertidig anleggsvei, god detaljplanlegging og skånsom anleggsdrift vil tiltaket kunne aksepteres.

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at fordelene av det omsøkte tiltaket er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. NVE gir Småkraft AS tillatelse etter vannressursloven § 8 til bygging av Tverråga kraftverk. Tillatelsen gis på nærmere fastsatte vilkår.

Søknad

NVE har mottatt følgende søknad fra Småkraft AS, datert 31.01.2012:

"Småkraft AS ønsker å utnytte deler av fallet i Tverråga til kraftproduksjon, og søker herved om følgende tillatelser:

1. Etter vannressursloven, jf § 8, om tillatelse til:

- Bygging av Tverråga kraftverk i samsvar med framlagte planer

2. Etter energiloven om tillatelse til:

- Bygging og drift av Tverråga kraftverk, med tilhørende koblingsanlegg og kraftlinjer som beskrevet i søknaden.

Alle andre nødvendige opplysninger om tiltaket fremgår av vedlagte utredning. Vi ber om snarlig behandling av søknaden."

Tverråga kraftverk, endelig omsøkte hoveddata

TILSIG

Nedbørfelt	km ²	20,8
Årlig tilsig til inntaket	mill.m ³	41,5
Spesifikk avrenning	l/s/km ²	63,2
Middelvannføring	m ³ /s	1,32
Alminnelig lavvannføring	l/s	27
5-persentil sommer (1/5-30/9)	l/s	545
5-persentil vinter (1/10-30/4)	l/s	47

KRAFTVERK

Inntak	moh.	163
Avløp	moh.	58
Lengde på berørt elvestrekning	m/km	740
Brutto fallhøyde	m	105
Midlere energiekvivalent	kWh/m ³	0,23
Slukeevne, maks	m ³ /s	3,0
Minste driftsvannføring	m ³ /s	0,02
Planlagt minstevannføring, sommer	l/s	420
Planlagt minstevannføring, vinter	l/s	70
Tilløpsrør, diameter	mm	1200
Tilløpsrør, lengde	m	620
Installert effekt, maks	kW	2500
Brukstid	timer	2650

PRODUKSJON

Produksjon, vinter (1/10 - 30/4)	GWh	1,2
Produksjon, sommer (1/5 - 30/9)	GWh	5,4
Produksjon, årlig middel	GWh	6,6

ØKONOMI

Utbyggingskostnad	mill.kr	18,8
Utbyggingspris	kr/kWh	2,85

Tverråga kraftverk, elektriske anlegg**GENERATOR**

Ytelse	MVA	2,8
Spenning	kV	0,69

TRANSFORMATOR

Ytelse	MVA	2,8
Omsetning	kV/kV	0,69/22

NETTILKNYTNING (kraftlinjer/kabler)

Lengde	m	0,2
Nominell spenning	kV	22
		Luftlinje el. jordkabel

Om søker

Tiltakshaver for Tverråga kraftverk, Småkraft AS, er et produksjonsselskap etablert for å bygge ut småkraftverk i samarbeid med grunneierne. Småkraft AS eies av fire selskaper: Skagerak Kraft AS, Agder Energi AS, BKK Produksjon AS og Statkraft AS.

Beskrivelse av området

Tverråga kraftverk er planlagt i Rana kommune i Nordland. Tverråga har deler av sitt tilsig fra Svartisen, og det alt vesentlige av nedbørfeltet ligger innenfor Svartisen nasjonalpark. Elva renner ut i Svartisåga. På grunn av brefeltet har Tverråga en stabilt høy sommervannføring, og fossene i elva er derfor viktige landskapselementer. Bortsett fra en av grunneierne sin hytte i Brundalen, er det ingen tekniske inngrep i nedbørfeltet. Det går en kommunal vei innover Svartisdalen til Svartisvatnet. Dette er en av hovedtilkomstene til Svartisen. Det går en sti opp langs Tverråga til Brundalen. Denne kan benyttes som inngang til nasjonalparken. Det har tidligere vært kraftverk i Tverråga og det finnes i dag rester etter inntak og vannvei. Driften ble avsluttet på 1960-tallet. Det er mange kraftverkprosjekter i Rana kommune. Noen er bygget, andre har fått tillatelse og noen er konsesjonssøkt.

Teknisk plan*Inntak*

Inntak er planlagt på kote 160. Det skal bygges en ca. 15 m lang og 3-4 m høy platedam av betong. Inntaksbassenget vil bli på om lag 500 m². Inntaket med stengeanordning plasseres på vestsiden av elva.

Rørgate

Vannveien vil få en total lengde på 620 m. Røret vil få en diameter på 1200 mm og skal graves ned på vestsiden av elva hele veien. Grunnforholdene langs traseen varierer fra løsmasser på nedre deler til blokker og fjellrygger lenger oppe. Rørgatetraseen blir 15-20 m bred.

Kraftstasjon

Kraftstasjonen er planlagt på kote 58, ca. 60 m ovenfor Tverrågas utløp til Svartisåga og ca. 50 m fra veien inn i Svartisdalen. Størrelsen på bygget er planlagt til 100 m² og skal bygges med fasader av brunbeiset panel og naturstein. Arealbehovet for stasjonen, inkludert midlertidig riggområde, blir om lag 1,7 daa.

Kraftstasjonen vil få en installert effekt på til sammen 2,5 MW. Det skal installeres en horisontalt akslet Francisturbin på 2,1 MW og en vertikal flerstrålers Peltonturbin på 0,4 MW. Turbinene skal ha en maksimal slukeevne på 3 m³/s og minste slukeevne på 0,02 m³/s. Generatoren får en ytelse på 2,8 MVA og spenning på 0,69 KV. Transformatoren skal ha en ytelse på 2,8 MVA med omsetning på 0,69 kV/22 kV.

Nettilknytning

Anlegget knyttes til eksisterende kraftlinje i Svartisdalen, ved at det bygges ca. 200 m 22 kV jordkabel fra kraftstasjonen og fram til luftlinjen som går langs vei. Helgelandskraft er områdekonsesjonær. De opplyser at nettkapasiteten i Rana kommune ikke er tilstrekkelig, og at det må påregnes betydelige nettoppgraderinger ettersom det er svært mange småkraftverk under planlegging. Det er også flaskehalser i overliggende nettnivåer som legger begrensninger på tilknytning av nye småkraftverk. Dette blir nå vurdert som del av en større plan for nettutvikling på Helgeland og i Salten.

Veier

Det skal bygges en anleggsvei fra gården Svartisdalen, langs rørtrasé og opp til inntak. Det vurderes å bygge veien slik at betongtransport til dam blir mulig, men det vil også være aktuelt å foreta støpearbeider med helikoptertransport. Ellers skal det bygges midlertidig anleggsvei over jordet og langs røret ned til kraftstasjonen. Hovedtilkomst til kraftstasjonen blir ca. 100 m lang, og går hovedsakelig langs eksisterende traktorveitrasé.

Massetak og deponi

Masser fra graving av rørgate vil bli tilbakefylt i grøft og over rør. Masser fra graving i kraftstasjonsområdet vil bli benyttet til tilbakefylling rundt bygg og til veibygging. Det vil være behov for tilkjørt masse for omfylling av rør, og det kan være aktuelt å åpne massetak for dette i nærheten av anleggsområdet. Det finnes store grusavsetninger langs Svartisåga som egner seg til omfylling av rør etter lett sortering. Det er ikke behov for massedeponi.

Arealbruk

Det er behov for areal til både permanente og midlertidige anlegg. Midlertidige anlegg blir tilbakeført når arbeidet er avsluttet. Det største arealbehovet kommer som følge av rørgatetraseen, rigg og anleggsvei, som vil gjøre bruk av et areal på 10 daa. Ca. halvparten av dette blir tilbakeført etter ferdigstilling. I tillegg vil dam, neddemt areal, kraftstasjon og kraftlinje legge beslag på ca. 4,6 daa.

Forholdet til offentlige planer

Kommuneplan

Tiltaks- og influensområdet er i kommuneplan avsatt som LNF-område. Ved en eventuell konsesjon må det derfor søkes om dispensasjon fra arealdelen i kommuneplanen.

Samlet plan (SP)

Utbygging av Tverråga er ikke behandlet i Samlet plan.

Verneplan for vassdrag

Tverråga er ikke vernet.

Inngrepsfrie områder (INON)

Prosjektet medfører et tap av INON-sone 2 på 0,18 km² og 0,06 km² blir nedklassifisert fra INON-sone 1 til INON-sone 2.

Nasjonale laksevassdrag

Ranavassdraget er et nasjonalt laksevassdrag og Ranafjorden er nasjonal laksefjord. Langvassåga, Langvatnet og innløpselvene til Langvatnet (inkludert Svartisåga) regnes som tilnærmet uproduktive for laks og sjørret, blant annet pga mye brevann.

Andre verneområder

Det aktuelle utbyggingsområdet er ikke vernet, men øvre deler av Tverråga og det meste av nedbørfeltet ligger i Svartisen nasjonalpark.

Høring og distriktsbehandling

Søknaden er behandlet etter reglene i kapittel 3 i vannressursloven. Den er kunngjort og lagt ut til offentlig ettersyn. I tillegg har søknaden vært sendt lokale myndigheter og interesseorganisasjoner, samt berørte parter for uttalelse. NVE var på befaring i området den 25.9.2012. Høringsuttalelsene har vært forelagt søkeren for kommentar.

Høringspartenes egne oppsummeringer er referert der hvor slike foreligger. Andre uttalelser er forkortet av saksbehandler. Fullstendige uttalelser er tilgjengelige via offentlig postjournal og/eller NVEs nettsider.

NVE har mottatt følgende kommentarer til søknaden:

Rana kommune anbefaler at det blir gitt konsesjon for bygging av Tverråga kraftverk. Blir konsesjon gitt, må tiltakshaver søke om dispensasjon fra kommuneplanens arealdel før bygging, da anlegget er i LNF1 område.

Nordland fylkeskommune fraråder at det blir gitt konsesjon for Tverråga kraftverk som omsøkt. Fylkesrådet vil imidlertid anbefale NVE å gi konsesjon til bygging av kraftverket dersom tiltaket tilpasses slik at det ikke er i konflikt med andre arealinteresser eller viktige miljøverdier. Det forutsettes at tiltaket ikke er til permanent hinder for viktige flyttleier ved reindrift, at tiltaket ikke får negative konsekvenser for rødlistede arter eller viktige naturtyper, at der slipper tilstrekkelig minstevannføring som ivaretar kravene i vannforskriften, at kraftstasjonen og tilhørende infrastruktur får en mest mulig tilbaketrukket karakter og at anleggsveier og rørgate revegeteres med stedegne arter.

Dersom det gis tillatelse til omsøkt tiltak, ber fylkesrådet om at NVE påser at konsesjonsvilkårene er i tråd med naturmangfoldloven §§ 8-12, og vannforskriften § 12. NVE bes om å ta følgende inn i konsesjonsvilkårene: detaljplanleggingen må skje i nær dialog med reindriftsnæringen, utbyggingen må tilpasses slik at eventuell sårbarhet ovenfor fremtidige klimaendringer reduseres, høy aktsomhet og meldeplikt dersom en under markinngrep skulle støte på fornminner, jf. kulturminneloven §§ 3, 4 og 8 andre ledd.

Fylkesmannen i Nordland har etter en helhetlig vurdering, hvor forholdet til elvas betydning for naturmangfoldet i naturtypene "Bekkekløft og bergvegg" og "Fossesprøytsone" er særlig vektlagt, fremmet innsigelse til søknad om konsesjon for Tverråga kraftverk. Innsigelsen fremmes med hjemmel i vannressursloven § 24 tredje ledd, jf. reglene om innsigelse i plan-og bygningsloven §§ 5-4 til 5-6.

Fylkesmannen legger til grunn at lokaliteten Bekkekløft og bergvegg forekommer i større utbredelse enn hva som ligger til grunn for konsekvensvurderingen i søknaden. Redusert vannføring vil utvilsomt virke negativt for store deler av den viktige naturtypen. Fosseberg og -eng er i Norsk rødliste for naturtyper 2011 kategorisert som nær truet (NT). I følge DNs naturbase er det kun registrert tre fossesprøytsoner i Rana kommune, mens det for Nordland er kjent ti forekomster av denne naturtypen. Fylkesmannen vurderer områdets verdi for landskap og friluftsliv betydelig høyere enn hva miljørapporten konkluderer med. Utbygging i Svartisdalen vil etter deres vurdering innebære høyt konfliktnivå både i forhold til landskap og friluftsliv.

Forum for natur og friluftsliv (FNF) Nordland mener at redusert vannføring i Tverråga vil redusere opplevelsesverdien, som bl.a. fossefall, stryk og den trange bekkekløfta gir. Dessuten er inntaksdam planlagt rett under en foss som gir opphav for viktige biologiske verdier og opplevelseskvaliteter. Naturtypen Bekkekløft og bergvegg, og naturtypen Fossesprøytsone med fosseeng vil bli berørt. De sekundære inngrepene vil redusere opplevelseskvaliteten langs elva og i Svartisdalen både for dagens brukere og neste generasjons brukere. FNF Nordland mener det bør unngås en utbygging i Svartisdalen og så nært inntil grensen til nasjonalparken og friluftslivsområdet. De mener videre at slipp av minstevannføring ikke vil være tilstrekkelig som avbøtende tiltak for de negative konsekvensene for naturmangfold, landskap og friluftsliv.

FNF kom med en oppfølgende høringsuttale etter befarings der de vil forsterke frarådingen om å innvilge konsesjon. De mener kunnskapsgrunnlaget for de biologiske verdiene er tilstrekkelig. Landskapets betydning for friluftsliv og turisme er derimot betydelig undervurdert i miljørapporten og av søker. Området er den viktigste innfallsporten til Svartisen fra Rana. De peker på at samfunnsnytte ikke er konkret beregnet og at sumvirkninger og samlet belastning ikke er vurdert selv om Rana er en kommune der det meste av vassdragsnaturen er regulert. Ved en utbygging utsettes sårbare og rødlistede arter for risiko, og dette kan ikke regnes som miljøvennlig. Inngrep for å få fram rørgaten vil bli betydelig. Høyden på inntaksdammen vil kunne påvirke sprutsona fra fossen og dermed naturtypen fosseeng negativt. Redusert vannføring vil påvirke naturtypen bekkekløft lenger nede i elva. I fylkesplanen for småkraft kommer tiltaket i kategorien "strengt betingelser". Ut fra dagens kraftsituasjon lokalt og nasjonalt finner FNF det svært urimelig om kraftverket blir prioritert og naturinngrepet subsidieres med grønne sertifikater. Verdiene for friluftsliv og turisme alene vil overstige en eventuell samfunnsnytte av utbyggingen.

Reindriftsforvaltningen har ikke mottatt merknader til søknaden fra Saltfjellet reinbeitedistrikt. De har ingen merknader til søkers framstilling av reindriftens bruk og eventuelle konsekvenser for reindriften som redegjort for i søknaden. De gjør oppmerksom på at det er viktig at søker er i direkte kontakt med reinbeitedistriktet i forbindelse med en ev. utbygging. Dette er særlig viktig i forbindelse med anleggsarbeid dersom det blir nødvendig å foreta visse tilpasninger i arbeidet av hensyn til reindrift.

Søkers kommentarer til høringsuttalelsene:

"Rana kommune

Vedtak:

Rana kommune anbefaler at det blir gitt konsesjon for bygging av Tverråga kraftverk. Blir konsesjon gitt må utbygger søke om dispensasjon fra kommuneplanens arealdel før bygging, da anlegget er i LNF1 område.

Småkraft AS sine kommentarer:

Småkraft takker for positivt svar og vil følge opp de krav som settes i en eventuell konsesjon.

Fylkesmannen i Nordland

Etter en helhetlig vurdering, hvor forholdet til elvas betydning for naturmangfoldet i naturtypene «Bekkekløft og bergvegg» og «Fossesprøytsone» er særlig vektlagt, fremmer Fylkesmannen innsigelse til søknad om konsesjon for utbygging av Tverråga kraftverk. Innsigelsen fremmes med hjemmel i lov av 24.11.00 om vassdrag og grunnvann § 24 tredje ledd, jfr. Reglene om innsigelse i plan- og bygningsloven §§ 5-4 til 5-6.

Fylkesmannen legger til grunn at lokaliteten «Bekkekløft og bergvegg» forekommer i større utbredelse enn hva som ligger til grunn for konsekvensvurderingen i søknaden. Redusert vannføring vil utvilsomt virke negativt for store deler av den viktige naturtypen. Fosseberg og -eng er i Norsk rødliste for naturtyper 2011 kategorisert som nær truet (NT). I følge DN's naturbase er det kun registrerte tre fossesprøytsoner i Rana kommune, mens det for Nordland er kjent ti forekomster av denne naturtypen. Fylkesmannen vurderer områdets verdi for landskap og friluftsliv betydelig høyere enn hva miljørapporten konkluderer med. Utbygging i Svartisdalen vil etter vår vurdering innebære høyt konfliktnivå både i forhold til landskap og friluftsliv.

Småkraft AS sine kommentarer:

Småkraft vil presisere at inntak på Tverråga vil ligge nedenfor registrerte fossesprøytsone. I søknaden er det kommentert at en 3 meter høy inntaksdam vil kunne komme i berøring med fosseeng i underkant av fossen. Erfaring fra bygging av 32 kraftverk tilsier at høyden på dammen vil bli senket. Høyde på vannspeil vil bli påvist under sluttbefaring.

Ved vurdering av prosjektet i en tidlig fase ble inntaket senket for å unngå konflikt med den registrerte fossesprøytsonen.

Det er tursti langs nordsiden av Tverråga. Som det fremgår av rapporten er denne ikke hovedinnfallsport til Saltfjellet- Svartisen. Turstien har lite innsyn til Tverråga. Slik vi ser det vil ikke tekniske inngrep eller redusert vannmengde medføre høyt konfliktnivå for friluftsliv.

Nordland fylkeskommune

Vedtak:

1. Fylkesrådet fraråder at det blir gitt konsesjon for bygging av Tverråga kraftverk som omsøkt.

2. Fylkesrådet vil imidlertid anbefale NVE å gi konsesjon til bygging av Tverråga kraftverk dersom tiltaket tilpasses slik at det ikke er i konflikt med andre arealinteresser eller viktige miljøverdier. Det forutsettes at:

- a. Tiltaket ikke er til permanent hinder for viktige flyttleier ved reindrift.*
- b. Tiltaket ikke får negative konsekvenser for rødlistede arter eller viktige naturtyper.*
- c. Det slippes tilstrekkelig minstevannføring som ivaretar kravene i Vannforskriften.*
- d. Kraftstasjon og tilhørende infrastruktur får en mest mulig tilbaketrukket karakter, og anleggsveier og rørgate revegeteres med stedegne arter.*

3. Dersom det gis tillatelse til omsøkt tiltak, ber fylkesrådet om at NVE påser at konsesjonsvilkårene er i tråd med forvaltningsprinsippene i Naturmangfoldsloven § 8-12, og med Vannforskriftens § 12. NVE bes om å ta følgende inn i konsesjonsvilkårene:

- a. Detaljplanleggingen må skje i nær dialog med reindriftsnæringen.*
- b. Utbygging må tilpasses slik at eventuell sårbarhet overfor fremtidige klimaendringer reduseres.*
- c. Høy estetisk kvalitet og landskapsmessig tilpasning skal vektlegges i utformingen av installasjoner og tilhørende infrastruktur.*
- d. Aktsomhet og meldeplikt dersom en under markinngrep skulle støte på fornminner, jf kulturminnelovens § 3, 4 og 8 andre ledd. Dersom det under arbeidet skulle oppdages gjenstander, ansamlinger av trekull eller unaturlige/uventede steinkonsentrasjoner må vi underrettes umiddelbart. Det forutsettes at nevnte pålegg bringes videre til dem som skal utføre arbeide i marken*

Småkraft AS sine kommentarer:

Småkraft vil kommentere punkt 2 i fylkeskommunens vedtak:

- a. *Rørgaten vil bli nedgravd slik at en ser ikke for seg at det vil medføre hindring for reindriften. Under anleggsfasen vil det bli tatt kontakt med reindriftsnæringen for å få en smidig gjennomføring.*
- b. *Ved bygging av Tverråga kraftverk vil redusert vannmengde gi konsekvenser for biologiske verdier i elven. Miljørapporten har vurdert disse konsekvensene og det er foreslått avbøtende tiltak for å minimere negative konsekvenser, minstevannføring på 400 l/s sommer og 501 l/s vinter er et viktig avbøtende tiltak. Se også svar på uttale fra Fylkesmannen.*
- c. *NVE vil som en del av sin behandling vurdere tiltaket opp mot vannforskriften. Dersom det gis konsesjon vil vannforskriftens krav være oppfylt.*
- d. *Småkraft mener tiltaket er godt ivaretatt når det gjelder fylkeskommunens forutsetninger under pkt d. Ved gjennomføring av tiltaket har vi samme intensjon som fylkeskommune angående synlighet for kraftverket med tilhørende installasjoner.*

Reindriftsforvaltningen Nordland

Reindriftsforvaltningen har ikke mottatt noen merknader til søknaden fra det berørte reinbeitedistriktet (Saltfjellet reinbeitedistrikt). Vi kjenner ikke til om distriktet har oversendt uttalelse direkte til NVE.

Reindriftsforvaltningen registrerer at søker har vært i kontakt med Saltfjellet reinbeitedistrikt. Det er videre gitt en kort framstilling av reindriftens bruk og eventuelle konsekvenser for reindriften i forbindelse med utbygging og drift. Reindriftsforvaltningen har ingen merknader til dette. Vi vil imidlertid gjøre oppmerksom på at det er viktig at utbygger er i direkte kontakt med reinbeitedistriktet i forbindelse med en eventuell utbygging. Dette er særlig viktig i forbindelse med anleggsarbeidet dersom det blir nødvendig å foreta visse tilpasninger i arbeidet av hensyn til reindriftens bruk av området.

Småkraft AS sine kommentarer:

Småkraft vil ved eventuell konsesjon forevise detaljplaner for reinbeitedistriktet.

FNF Nordland

Redusert vannføring i Tverråga vil redusere opplevelsesverdien, som bl.a. fossefall, stryk og den trange bekkeløfta gir. Dessuten er inntaksdam planlagt rett under en foss som gir opphav for viktige biologiske verdier og opplevelseskvaliteter. Naturtypen Bekkeløft og bergvegg og naturtypen Fossesprøytzone med fosseeng vil bli berørt. De sekundære inngrepene vil redusere opplevelseskvaliteten langs elva og i Svartisdalen både for dagens brukere og neste generasjons brukere.

FNF Nordland mener det bør unngås en utbygging i Svartisdalen og så nært inntil grensen til nasjonalparken og friluftslivsområdet. Vi mener videre at slipp av minstevannføring ikke vil være tilstrekkelig som avbøtende tiltak for de negative konsekvensene for naturmangfold, landskap og friluftsliv.

Konklusjon

Av hensyn til de viktige natur- og friluftslivsverdiene som vil reduseres eller gå tapt, vil FNF Nordland henstille om at det ikke gis konsesjon for Tverråga kraftverk.

Småkraft AS sine kommentarer:

Småkraft AS har forholdt seg til vernegrensen og med tanke på at hovedferdsel til turområdet går lengre inne i dalen kan vi ikke se at FNF sine argumenter er vesentlige. Plassering av inntaksdam opprettholder miljøverdiene i fosseområdet. Forøvrig vises det til kommentarer ovenfor.

Småkrafts konklusjon:

Vi mener at fordelene ved en utbygging av Tverråga kraftverk er større enn ulempene. Norge trenger mer fornybar energi og Tverråga vil med sine 6,6 GWh gi strøm til rundt 270 husstander. For å realisere en småkraftutbygging, er den avhengig av at de som innehar rettighetene til ressursene griper fatt i muligheten og iverksetter utbyggingen. Småkraft har etter 32 ferdig bygde kraftverk fått god erfaring med å rydde og revegetere anleggsområder. Vi har fått positive tilbakemeldinger på utført arbeid og vi har fått byggeskikkspris på Oftedal i Sirdal kommune. Vi ber derfor NVE vektlegge de positive virkningene prosjektet vil medføre i den videre behandlingsprosessen.”

NVEs vurdering

Hydrologiske virkninger av utbyggingen

Kraftverket utnytter et nedbørfelt på 20,8 km² ved inntaket, og middelvannføringen er beregnet til 1,32 m³/s. Effektiv innsjøprosent er på 0,3 % og nedbørfeltet har en breandel på 7 %. Avrenningen varierer fra år til år med dominerende høst- og sommerflommer. Laveste vannføring opptrer gjerne om vinteren. 5-persentil sommer- og vintervannføring er beregnet til henholdsvis 545 og 47 l/s. Alminnelig lavvannføring for vassdraget ved inntaket er beregnet til 37 l/s. Maksimal slukeevne i kraftverket er planlagt til 3,0 m³/s og minste driftsvannføring 0,02 m³/s. Det er foreslått å slippe en minstevannføring på 400 l/s i perioden 15.05 til 15.09 og 50 l/s resten av året. Ifølge søknaden vil dette medføre at 71 % av tilgjengelig vannmengde benyttes til kraftproduksjon.

NVE har ikke kontrollert det hydrologiske grunnlaget i søknaden. Alle beregninger på basis av andre målte vassdrag vil ved skalering til det aktuelle vassdraget være heftet med feilkilder. Dersom spesifikt normalavløp er beregnet med bakgrunn i NVEs avrenningskart, vil vi påpeke at disse har en usikkerhet på +/- 20 % og at usikkerheten øker for små nedbørfelt.

Kraftverket er planlagt med en maksimal slukeevne tilsvarende 227 % av middelvannføringen og foreslått minstevannføring på 400 l/s i perioden 15.05 til 15.09 og 50 l/s resten av året. Utenom flomperiodene vil vannføringen i elva bestå av minstevannføring og vannføring fra restfeltet. Ved kraftstasjonen vil dette utgjøre 427 l/s om sommeren og 77 l/s om vinteren. De store flomvannføringene blir i liten grad påvirket av utbyggingen. Ifølge søknaden vil det være overløp over dammen 50 dager i et middels vått år. I 141 dager vil vannføringen være lavere enn summen av minste driftsvannføring og minstevannføring og derfor for liten til at det kan produseres kraft. I slike tilfeller må kraftstasjonen stoppe og hele tilsiget slippes forbi inntaket. Tilsiget fra restfeltet vil i gjennomsnitt bidra med 27 l/s ved kraftstasjonen.

NVE mener at omsøkt slukeevne ivaretar noe av vassdragets naturlige vannføringsdynamikk ved at det er overløp et visst antall dager i året.

Produksjon og kostnader

Søker sine beregninger viser at en utbygging som omsøkt vil gi en årlig produksjon på 6,6 GWh. Utbyggingsprisen er oppgitt å være 2,85 kr/kWh. Denne prisen inkluderer ikke eventuelle anleggsbidrag til netteier.

NVE har kontrollert de fremlagte beregningene over produksjon og kostnader. Vi har ikke fått vesentlige avvik i forhold til søkers beregninger annet enn at prisnivået må oppjusteres om lag 30 % for å tilsvare 2013 pris.

Naturmangfold

Akvatisk miljø

Ranavassdraget som Tverråga tilhører er lakseførende. Etter gjenåpning av laksetrapp lenger nede i vassdraget vil det, ved tilstrekkelig vannføring, være mulig for anadrom fisk å vandre et kort stykke opp i Tverråga fra Svartisåga. Endelig vandringshinder er ca. 20-30 m oppstrøms broen som krysser Tverråga. Vannet i Svartisåga og Tverråga er svært brepåvirket og gir derfor begrensede forhold for laksefisk. Fylkesmannen i Nordland vurderer at Tverråga har lav verdi som fiskeelv. Store deler av aktuell elvestrekning er rasktrennende og med grovt bunnsubstrat av stein og fast fjell. Med bakgrunn i

disse forholdene er det meste av elvestrekningen uegnet som gyte- og oppvekstområde for fisk. Det er bekkeørret på de strekkene som er egnet.

Når det gjelder bunndyrfaunaen er denne ikke antatt å være av spesielt stor tetthet i det aktuelle området på grunn av rasktrennede vann og grovt substrat. Tetthet og antall evertebrater er generelt høyere ved finere substrat. Det vil likevel være noe produksjon, og denne er av verdi for mellom annet fossefall og fisk, også nedstrøms tiltaksområdet. For å holde oppe produktiviteten i en elv er man avhengig av tilstrekkelig vanndekket areal. Hvis store deler av elvebunnen blir tørrlagt vil også livsvilkårene for evertebrater forsvinne.

NVE vurderer at fisken i Tverråga er av begrenset verdi og at man med tilstrekkelig minstevannsføring vil kunne opprettholde noe av bekkeørreten. Man vil som følge av redusert vanndekket areal høyst sannsynlig oppleve en nedgang i både mengde og arter av bunnlevende dyr. Tilstrekkelig minstevannsføring vil derfor være avgjørende for å kunne opprettholde noe av den økologiske produksjonen i elva. Dette vil være viktig for fossefall i vassdraget og også for fisk både på den aktuelle strekningen og nedstrøms tiltaket.

Terrestrisk miljø

Det ble etter befaring av Multiconsult i 2007 avgrenset to prioriterte naturtyper i området. En lokalitet av bekkekløft og bergvegg er registrert på sørsiden av elva like ved planlagt inntaksdam. Det ble funnet en lang rekke kalkkrevende arter. Lokaliteten er for en stor del utilgjengelig bratt berg og potensialet for flere kravfulle arter er stort. Det er ikke registrert rødlistearter på denne lokaliteten. Ut i fra dette er lokaliteten gitt verdi regionalt viktig (B).

Like ovenfor planlagt inntak, ca. fra kote 166 og oppover i fossen, er det registrert en fossesprøytsone med vegetasjonstype fosseeng. Her vokser mellom annet fjellnøkleblom og grannsilde som begge er i kategorien nær truet (NT) på norsk rødliste av 2010. Det ble ikke registrert rødlistede moser, men biologene vurderer potensialet for slike til å være høyt. Lokaliteten er stor og velutviklet og på bakgrunn av dette, samt funn av to rødlistede karplanter og potensialet for sjeldne moser, gir Multiconsult lokaliteten verdi svært viktig (A).

Tverråga ble også undersøkt i 2009, da i sammenheng med bekkekløftprosjektet. Dette var et landsomfattende prosjekt, gjennomført på oppdrag fra Miljødirektoratet. Prosjektet hadde som formål mellom annet å øke kunnskapen om biologisk mangfold i bekkekløfter, å bruke kunnskapen for å bedre grunnlaget for forvaltning av vassdrag med bekkekløfter generelt, og i behandling av konsesjonssøknader for små vannkraftverk spesielt. Denne gangen fant biologene grunn til å avgrense et noe større område som bekkekløft. De presiserer imidlertid at Tverråga for en stor del ikke danner noen klassisk bekkekløft, men at den like nedenfor den store fossen graver seg 10 m ned i lisa og danner en trang dal eller en canyon. Det ble i tilknytning til bekkekløften funnet flere arter som indikerer gammel granskog. Mellom annet ble gammelgranskål (NT) og gubbeskjegg (NT) funnet flere steder. Flere av disse artene følger grana. Siden granas utbredelse stopper ved Saltfjellet, finnes det få eller ingen funn av disse artene lenger nord. Verdisettingen er for øvrig den samme som Multiconsult kom frem til i 2007 (B). Også i Bekkekløftprosjektet ble området like ovenfor planlagt inntak avgrenset som fossesprøytsone med fosseengvegetasjon. Denne undersøkelsen resulterte ikke i funn av rødlistede arter, men potensialet for mellom annet fuktighetskrevede skorpelav og moser er vurdert å være høyt. På grunn av sin størrelse og velutviklethet ble lokaliteten vurdert som viktig til svært viktig (B/A).

I bekkekløftprosjektet ble det i tillegg til naturtypeavgrensingene gjort av Multiconsult også avgrenset en fossesprøytsone, på planlagt utbygd strekning, noen hundre meter nedstrøms planlagt inntak. Denne

er beskrevet som en liten fossesprøytsone der skog ikke blir nevneverdig påvirket. Verdien knytter seg til permanent fuktige fosseenger og bergvegger nedenfor en foss. På grunn av begrenset størrelse og trivielt artsinventar er verdien satt til lokalt viktig (C) for denne lokaliteten.

Av vanntilknyttet fugl er det observert to par hekkende fossekall i elva. Dette er et høyt antall på relativt kort strekning. Ellers ble kongeørn og fjellvåk observert et stykke fra elva.

OEDs retningslinjer for små vannkraftverk danner bakgrunn for NVEs behandling av konsesjonssøknader. Disse sier mellom annet *"tiltak som kommer i konflikt med ... naturtyper Norge har et internasjonalt ansvar for ... kan ikke påregne å få konsesjon"* og *"tiltak som kommer i konflikt med biologisk mangfold av stor og middels verdi for øvrig må påregne pålegg om avbøtende tiltak som reduserer konflikten, eks. i form av krav om minstevannføring og/eller miljøtilpasninger av prosjektene"*. Fossesprøytsona med verdi A kommer innunder biologisk mangfold av stor verdi, mens bekkekløfta med B verdi i følge OEDs veileder er av middels verdi. De registrerte rødlisteartene i kategori nær truet faller også innunder biologisk mangfold av middels verdi. Fossesprøytsoner og bekkekløfter er imidlertid naturtyper som Norge har et internasjonalt ansvar for.

Lokaliteten med høyest verdi og forekomst av den fuktighetskrevede grannsildren (NT) er fossesprøytsona like oppstrøms inntaket. Denne vil dermed ikke bli fraført vann, og fossesprøyten vil derfor forbli uendret. Fylkesmannen skriver i sin uttalelse at det er usikkert hvorvidt det fysiske inngrepet som følge av etablering av inntaksdam og heving av vannstand vil medføre en vesentlig reduksjon av lokalitetens verdi. NVE ser at dette er en lokalitet av stor verdi og at det derfor er viktig at denne får bestå som den er i dag. Vi mener at det gjennom detaljplanleggingen av prosjektet vil være mulig å ha ekstra fokus på at inngrepene inn mot fossesprøytsona skal begrenses, trekkes så langt fra lokaliteten som mulig og utføres på mest mulig skånsomt vis.

Bekkekløftlokaliteten og den mindre fossesprøytsona registrert i Bekkekløftprosjektet, som begge ligger på planlagt utbygd strekning, vil bli fraført vann. Fylkesmannen mener at redusert vannføring utvilsomt vil virke negativt for bekkekløfta. De mener at med det utbyggingspresset på vannkraft som er i Nordland, kan den samlede belastningen bli stor og man vil ikke klare å nå forvaltningsmålene i naturmangfoldloven. Rørgata vil ligge såpass langt fra elva at det ikke vil bli fysiske inngrep i naturtypelokalitetene. Tverråga er en elv med stor breandel i nedbørfeltet, noe som betyr generelt stor vannføring i sommersesongen. Dette avspeiles også ved å se på 5-persentil verdiene for vannføring i elva, der sommerverdien er betraktelig høyere enn vinterverdien. Det vil derfor være i denne delen av året man vil oppleve de fleste dagene med overløp over dammen. Elver med bre i feltet opplever generelt store svinginger i vannføringen, og vegetasjon i tilknytning til elva er derfor tilpasset varierende vannføringer. Ved å slippe en betydelig minstevannføring, som avspeiler sesongvariasjonene i elva, mener NVE at man vil kunne oppnå en tilstrekkelig vannføring til å kunne ivareta noe av det biologiske mangfoldet som er knyttet til elva. Minstevannføring vil spesielt være avgjørende om sommeren, som er vekstsesong for fuktighetskrevede planter, lav og mose.

Forholdet til naturmangfoldloven

Alle myndighetsinstanser som forvalter natur, eller som fatter beslutninger som har virkninger for naturen, plikter å vurdere planlagte tiltak opp mot naturmangfoldlovens relevante paragrafer. I NVEs vurdering av søknaden om Tverråga kraftverk legger vi til grunn bestemmelsene i naturmangfoldlovens §§ 4 og 5 samt §§ 8-12.

Kunnskapen om naturmangfoldet og effekter av eventuelle påvirkninger er basert på den informasjonen som er lagt fram i søknaden, miljørapport, høringsuttalelser, Bekkekløftprosjektet samt NVEs egne erfaringer. NVE har også gjort egne søk i tilgjengelige databaser som Naturbase og

Artskart den 10.2.2014. Etter NVEs vurdering er det innhentet tilstrekkelig informasjon til å kunne fatte vedtak og for å vurdere tiltakets omfang og virkninger på det biologiske mangfoldet. Samlet sett mener NVE at sakens kunnskapsgrunnlag er godt nok utredet, jamfør naturmangfoldlovens § 8.

I influensområdet til Tverråga kraftverk finnes det en fossesprøytsone med verdi A, en bekkekløft med verdi B og en mindre fossesprøytsone med verdi C. I fossesprøytsonen like ovenfor planlagt inntak er det registrert grannsildre (NT) og fjellnøkleblom (NT). Det er i tillegg registrert gubbeskjegg (NT) og gammelgranskål (NT) rett nord for elva. En eventuell utbygging av Tverråga vil etter NVEs mening ikke være i konflikt med forvaltningsmålet for naturtyper, arter eller økosystemet gitt i naturmangfoldloven §§ 4 og 5, gitt at prosjektet blir gjennomført med avbøtende tiltak som tilstrekkelig minstevannføring og skånsom anleggsdrift.

NVE har også sett dette i sammenheng med andre påvirkninger på naturtypene, artene og økosystemet. Både Fylkesmannen i Nordland og FNF-Nordland peker på at det er mange eksisterende og planlagte kraftverk i Rana. Det er en rekke kraftverk i drift i Rana kommune i dag. Det er også søkt om konsesjon for flere nye kraftverk. Nærmest Tverråga ligger Blakkåga kraftverk. Ingen av de ferdige eller omsøkte kraftverkene deler landskapsrom med Tverråga. NVE mener virkningen på biologisk mangfold til en viss grad kan avbøtes gjennom slipp av minstevannføring og god detaljplanlegging. Vi mener derfor at virkningene for biologisk mangfold ikke vil gå utover det området som er avgrenset som influensområde for Tverråga kraftverk. Prinsippet om samlet belastning i naturmangfoldloven § 10 er vurdert, og er ikke avgjørende for konsesjonsspørsmålet.

Etter NVEs vurdering foreligger det tilstrekkelig kunnskap om virkninger tiltaket kan ha på naturmiljøet, og NVE mener at naturmangfoldlovens § 9 (føre-var-prinsippet) ikke skal tillegges særlig vekt.

Avbøtende tiltak og utformingen av tiltaket vil spesifiseres nærmere i våre merknader til vilkår dersom det blir gitt konsesjon. Tiltakshaver vil da være den som bærer kostnadene av tiltakene, i tråd med naturmangfoldloven §§ 11-12.

Landskap/friluftsliv/brukerinteresser

Tiltaksområdet for Tverråga kraftverk ligger like utenfor grensen til Svartisen-Saltfjellet nasjonalpark. Langs elva går det en tursti som er innfallsport til nasjonalparken. Det er fra søker sin side opplyst at denne stien er lite brukt. FNF Nordland er ikke enig i at området er uviktig som friluftslivsområde. De mener det er uheldig med et slikt inngrep så nær nasjonalparken og et viktig friluftslivsområde. Nordland fylkeskommune viser til at området ligger i et friluftslivsområde av stor verdi, og at Tverråga er eksponert mot en tursti som er innfallsport til Saltfjellet- Svartisen nasjonalpark. Fylkesmannen i Nordland vurderer områdets verdi for landskap og friluftsliv som betydelig høyere enn miljørapportens verdisetting.

Både fraføring av vann og fysiske inngrep i terrenget vil påvirke landskapsrommet rundt Tverråga. Innsynet til Tverråga er imidlertid begrenset, både av topografien i området og av vegetasjonen. NVE ser at området i sin helhet har en stor verdi knyttet til landskaps- og friluftslivsinteresser. Turstien langs Tverråga er en innfallsport til nasjonalparken, og dette må tas hensyn til i vurdering av konsekvenser av tiltaket. Kraftverket er planlagt med en permanent vei til inntaket. Etter NVEs mening er det unødvendig å beholde denne veien etter anleggsperioden. En vei utgjør et stort inngrep i en liseide og den er ofte svært synlig på lang avstand. Ved å tilbakeføre veien til terrenget etter endt anleggsdrift vurderer NVE at en i stor grad vil kunne redusere landskapspåvirkningen i området. Det vil ta tid før veien gror igjen, men på sikt vil rørgatetraseen bli mindre synlig i landskapet. NVE mener dette er et viktig avbøtende tiltak i dette området som ligger tett på nasjonalparken. Også en romslig

minstevannføring vil være avgjørende for å gjøre inngrepet akseptabelt i forhold til de landskaps- og friluftslivsinteressene som finnes i området.

Reindrift

Influensområdet til Tverråga kraftverk ligger i et område som er sommer-, høst- og høstvinterbeite for tamrein. Dette arealet vil bli berørt ved nedgraving av rørgate og anleggsvei. Etter hvert som revegeteringen skjer vil området igjen kunne beites. Det går også en trekklei opp gjennom Brundalen, men siden rørgata er nedgravd vil ikke denne komme i konflikt med trekkleien. Under anleggsarbeidet vil støy kunne medføre at reinen skyr området for en periode. Dette vil ikke ha noen langvarig påvirkning. Vi har merket oss at det ikke er kommet noen merknader fra reinbeitedistriktet, og at Reindriftsforvaltningen ikke hadde særskilte merknader. NVE mener det ikke er særlige konflikter knyttet til dette temaet.

Kulturminner

Det er ikke registrert automatisk fredede kulturminner innenfor Tverråga kraftverks influensområde og fylkeskommunen vurderer potensialet for slike som lavt. De minner ellers om den generelle aktsomhets- og meldeplikten, jf. kulturminnelovens § 8, dersom man under arbeid i marken skulle oppdage automatisk fredede kulturminner. Søker opplyser om at det i elveløpet finnes rester av et tidligere kraftverk fra like etter 2. verdenskrig.

Ut i fra de forelagte opplysningene kan ikke NVE se at kulturminner skal bli berørt av det planlagte tiltaket. Krav om meldeplikt til fylkeskommune og Sametinget er del av standardvilkår ved en ev. konsesjon.

Vannkvalitet, vannforsynings- og resipientinteresser

Tverråga er om sommeren vannkilde for gården Svartisdal. Grunneier vurderer imidlertid å bore etter grunnvann til dette formål. Det er i dag ingen antropogene utslipp i området. NVE vurderer at det i driftsperioden for kraftverket ikke vil være noen motsetning mellom kraftproduksjon og forsyning av drikkevann til en gård. I anleggsperioden vil det, på grunn av potensiell tilslamming av elva, likevel være viktig å finne alternativ drikkevannskilde for den berørte gården. Dette er et privatrettslig forhold som må avklares mellom partene.

Konsekvenser av kraftlinjer

Det er planlagt å koble kraftverket til eksisterende linje i Svartisdalen via jordkabel. Dette er ikke ventet å medføre noen nye inngrep da kabelen vil legges i rørgrøfta opp til eksisterende linje. Tilknytning til nettet er imidlertid noe usikker og løsningen på dette vil måtte finnes i samarbeid med områdekonsesjonær.

Samfunnsmessige fordeler

En eventuell utbygging av Tverråga kraftverk vil gi 6,6 GWh i et gjennomsnittså. Denne produksjonsmengden regnes som vanlig for et småkraftverk. Småkraftverk utgjør et viktig bidrag i den politiske satsingen på fornybar energi. Det omsøkte tiltaket vil gi inntekter til søker og grunneiere og generere skatteinntekter. Videre vil Tverråga kraftverk styrke næringsgrunnlaget i området og vil dermed kunne bidra til å opprettholde lokal bosetning.

Oppsummering

En utbygging etter omsøkt plan vil gi om lag 6,6 GWh/år i ny fornybar energiproduksjon. Dette er en produksjon som er vanlig for småkraftverk. Selv om dette isolert sett ikke er et vesentlig bidrag til fornybar energiproduksjon, så utgjør småkraftverk samlet sett en stor andel av ny tilgang de senere år. De tre siste årene har NVE klarert om lag 1,4 TWh ny energi fra småkraftverk. De konsesjonsgitte tiltakene vil være et bidrag i den politiske satsingen på småkraftverk, og satsingen på fornybar energi.

De aller fleste prosjektene vil ha enkelte negative konsekvenser for en eller flere allmenne interesser. For at NVE skal kunne gi konsesjon til kraftverket må virkningene ikke bryte med de føringer som er gitt i Olje- og energidepartementets retningslinjer for utbygging av små vannkraftverk. Videre må de samlede ulempene ikke være av et slikt omfang at de overskrider fordelene ved tiltaket. NVE kan sette krav om avbøtende tiltak som del av konsesjonsvilkårene for å redusere ulempene til et akseptabelt nivå.

Etter NVEs vurdering vil den viktigste negative konsekvensen av det omsøkte tiltaket være fraføring av vann fra Tverråga, som har en lokalitet med bekkekløft på planlagt utbygd strekning, samt etablering av inntaksdam tett innpå en naturtypelokalitet med høy verdi og synlig fossefall. Det er normalt stor vannføring i elva om sommeren på grunn av bresmelting. Ved å slippe tilstrekkelig minstevannføring mener NVE at man til en viss grad kan opprettholde livsvilkårene for fuktkrevende vegetasjon i bekkekløften. Med god planlegging og skånsom anleggsdrift vil man kunne tilpasse inntaksdammen slik at den i minst mulig grad påvirker fosseenga og fossen. Også negative konsekvenser for landskap og friluftsliv er til stede, og en vei oppetter lisida er etter NVEs mening unødvendig for drift av kraftverket og skjemmende i landskapet. Vi mener derfor at med tilstrekkelig minstevannføring, kun midlertidig anleggsvei, god detaljplanlegging og skånsom anleggsdrift vil tiltaket kunne aksepteres.

NVEs konklusjon

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at fordelene av det omsøkte tiltaket er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. NVE gir Småkraft AS tillatelse etter vannressursloven § 8 til bygging av Tverråga kraftverk. Tillatelsen gis på nærmere fastsatte vilkår.

Dette vedtaket gjelder kun tillatelse etter vannressursloven.

Forholdet til annet lovverk

Forholdet til energiloven

Småkraft AS har framlagt planer om installasjon av elektrisk høyspentanlegg som innebærer 200 m 22 kV jordkabel til eksisterende linjenett.

Virkningene av linjetilknytningen inngår i NVEs helhetsvurdering av planene, og er ikke avgjørende for konsesjonsvedtaket.

Helgelandskraft er områdekonsesjonær og skal ifølge søknaden stå for bygging og drift av anlegget. Vi finner det ikke nødvendig med en egen anleggskonsesjon etter energiloven for høyspenttilknytning til 22 kV nett. Nødvendige høyspentanlegg, inkludert transformering, kan bygges i medhold av nettselskapets områdekonsesjon.

Dersom Småraft AS ønsker egen anleggskonsesjon, eller Helgelandskraft ikke ønsker å tilknytte anlegget innenfor sin områdekonsesjon, må det sendes inn søknad om dette når eksakt størrelse på elektriske installasjoner er klart. NVE kan da meddele egen anleggskonsesjon for kraftverket.

Helgelandskraft har uttalt at det må påregnes et anleggsbidrag ved tilkobling av Tverråga kraftverk og til en forsterkning av linjenettet. NVE legger til grunn at anleggsbidrag beregnes etter fastsatte regler.

NVE har ikke gjort en grundig vurdering av kapasiteten i nettet, og tiltakshaver er selv ansvarlig for at avtale om nettilknytning er på plass før byggestart. NVE vil ikke behandle detaljplaner før tiltakshaver har dokumentert at det er tilgjengelig kapasitet og at kostnadsfordelingen er avklart. Slik dokumentasjon må foreligge samtidig med innsending av detaljplaner for godkjenning, jmf konsesjonsvilkårenes post 4.

Forholdet til plan- og bygningsloven

”Forskrift om saksbehandling og kontroll i byggesaker” gir saker som er underlagt konsesjonsbehandling etter vannressursloven fritak for byggesaksbehandling etter plan- og bygningsloven. Dette forutsetter at tiltaket ikke er i strid med kommuneplanens arealdel eller gjeldende reguleringsplaner. Forholdet til plan- og bygningsloven må avklares med kommunen før tiltaket kan iverksettes.

Forholdet til forurensningsloven

Det må søkes Fylkesmannen om nødvendig avklaring etter forurensningsloven i anleggs- og driftsfasen. NVE har ikke myndighet til å gi vilkår etter forurensningsloven.

Forholdet til EUs vanddirektiv i sektormyndighetens konsesjonsbehandling

NVE har ved vurderingen av om konsesjon skal gis etter vannressursloven § 8 foretatt en vurdering av kravene i vannforskriften (FOR 2006-12-15 nr. 1446) § 12 vedrørende ny aktivitet eller nye inngrep. NVE har vurdert alle praktisk gjennomførbare tiltak som vil kunne redusere skadene og ulempene ved tiltaket. NVE har satt vilkår i konsesjonen som anses egnet for å avbøte en negativ utvikling i vannforekomsten, herunder krav om minstevannføring og standardvilkår som gir vassdragsmyndighetene, herunder DN/Fylkesmannen etter vilkårenes post 5, anledning til å gi pålegg om tiltak som senere kan bedre forholdene i det berørte vassdraget. NVE har vurdert samfunnsnyttien av inngrepet til å være større enn skadene og ulempene ved tiltaket. Videre har NVE vurdert at hensikten med inngrepet i form av fornybar energiproduksjon ikke med rimelighet kan oppnås med andre midler som miljømessig er vesentlig bedre. Både teknisk gjennomførbarhet og kostnader er vurdert.

Merknader til konsesjonsvilkårene etter vannressursloven

Post 1: Vannslipp

Følgende data for vannføring og slukeevne er hentet fra konsesjonssøknaden og lagt til grunn for NVEs konsesjon og fastsettelse av minstevannføring:

Middelvannføring	m ³ /s	1,32
Alminnelig lavvannføring	l/s	37
5-persentil sommer	l/s	545
5-persentil vinter	l/s	47
Maksimal slukeevne	m ³ /s	3,0
Maksimal slukeevne i % av middelvannføring	%	227
Minste driftsvannføring	l/s	0,02

Det er i søknaden lagt opp til en minstevannføring på 400 l/s i perioden 15.5 til 15.9 og 50 l/s resten av året. Med denne minstevannføringen er det beregnet at midlere årlig produksjon vil være 6,6 GWh. Fylkeskommunen ber NVE sikre en minstevannføring som ivaretar kravene i vannforskriften. Fylkesmannen mener det er usikkert om minstevannføring vil kunne avbøte tilstrekkelig for fuktighetskrevenne vegetasjon langs Tverråga. FNF Nordland mener minstevannføring ikke vil være tilstrekkelig for å avbøte negative konsekvenser for naturmangfold, landskap og friluftsliv.

En tilstrekkelig minstevannføring er viktig for å opprettholde en viss produksjon i elva. Spesielt gjelder dette i sommersesongen da planter knyttet til elvestrengen er avhengige av et stabilt fuktig miljø. Bunndyr er avhengige av nok vann hele året. Det er ofte naturlige forskjeller mellom sommer og vinter i ei elv. I Tverråga er det karakteristisk med høy sommervannføring på grunn av bresmelting. En bekkekløft med verdi B er helt avhengig av en betydelig vannføring for å kunne opprettholde kriteriene som definerer naturtypen bekkekløft og livsvilkårene for fuktighetskrevenne arter i og nær elva. Også konsekvenser for interesser knyttet til landskap og friluftsliv vil kunne avbøtes ved slipp av tilstrekkelig minstevannføring. For alle de interessene nevnt ovenfor vil behovet for minstevannføring være klart størst i sommersesongen. Ved å slippe en minstevannføring minst i størrelsesorden med de sesongmessige lavvannsføringene vil man til en viss grad kunne opprettholde den naturlige dynamikken i vannføringen gjennom året. Dette vil selvsagt være positivt for landskapsverdier, men også for vegetasjon som er tilpasset dagens svinginger i vannføring.

Ut fra dette fastsetter NVE en minstevannføring på 600 l/s i tiden 1.5-30.9 og 50 l/s resten av året. I forhold til søknaden vil dette gi en redusert produksjon på 0,8 GWh/år, basert på oppgitt energiekvivalent. Samlet produksjon vil da bli på 5,8 GWh/år. Etter vårt syn er ikke denne reduksjonen avgjørende for økonomien i prosjektet.

Det skal etableres en måleanordning for registrering av minstevannføring. Den tekniske løsningen for dokumentasjon av slipp av minstevannføringen skal godkjennes gjennom detaljplanen. Data skal fremlegges NVE på forespørsel og oppbevares så lenge anlegget er i drift.

Dersom tilsiget er mindre enn minstevannføringskravet, skal hele tilsiget slippes forbi.

Ved alle steder med pålegg om minstevannføring skal det settes opp skilt med opplysninger om vannslippbestemmelser som er lett synlig for allmennheten. NVE skal godkjenne merking og skiltenes utforming og plassering.

NVE presiserer at start-/stoppkjøring av kraftverket ikke skal forekomme. Kraftverket skal kjøres jevnt. Inntaksbassenget skal ikke benyttes til å oppnå økt driftstid, og det skal kun være små vannstandsvariasjoner knyttet til opp- og nedkjøring av kraftverket. Dette er primært av hensyn til naturens mangfold og mulig erosjonsfare.

Post 4: Godkjenning av planer, landskapsmessige forhold, tilsyn m.v.

Detaljerte planer skal forelegges NVEs regionkontor i Narvik og godkjennes av NVE før arbeidet settes i gang.

Før utarbeidelse av tekniske planer for dam og vannvei kan igangsettes, må søknad om konsekvensklasse for gitt alternativ være sendt NVE og vedtak fattet. Konsekvensklassen er bestemmende for sikkerhetskravene som stilles til planlegging, bygging og drift og må derfor være avklart før arbeidet med tekniske planer starter.

NVEs miljøtilsyn vil ikke ta planer for landskap og miljø til behandling før anlegget har fått vedtak om konsekvensklasse.

NVE vil ikke godkjenne planene før det er dokumentert at det er tilgjengelig kapasitet i nettet og at kostnadsfordelingen er avklart, jamfør våre merknader under avsnittet "Forholdet til energiloven".

Nedenstående tabell søker å oppsummere føringer og krav som ligger til grunn for konsesjonen. Det kan likevel forekomme at det er gitt føringer andre steder i dokumentet som ikke har kommet med i tabellen. NVE presiserer at alle føringer og krav som er nevnt i dokumentet gjelder.

NVE har gitt konsesjon på følgende forutsetninger:

Inntak	Inntaksdam skal plasseres nedenfor kote 163. Nøyaktig plassering bestemmes ved detaljplan. Det skal legges stor vekt på å trekke dammen så langt fra fossen og den verdifulle fossesprøyttsona som mulig. Dammen skal være så lav som mulig for å unngå at deler av fosseenga blir lagt under vann. Fysiske inngrep som skader lokaliteten skal unngås såvidt mulig. Teknisk løsning for dokumentasjon av slipp av minstevannføring skal godkjennes av NVE.
Vannvei	Søknaden beskriver nedgravd rørgate på hele strekningen. Dette kan ikke endres ved detaljplan. Det skal vises spesielt hensyn ved utføring av rørgaten fra inntaket. Det er her viktig med så beskjedne inngrep som mulig for ikke å forringe opplevelsesverdien av fossen mer enn nødvendig. Rørgaten skal ikke berøre turstien på nordsiden av elva.
Kraftstasjon	Kraftstasjonen skal i følge søknaden plasseres ved Tverråga, ca 50 m nedenfor veien som går inn dalen. Dette er oppgitt å være på kote 58. Nøyaktig plassering kan justeres i detaljplan.

Største slukeevne	Største slukeevne for kraftverket er 3 m ³ /s.
Minste driftsvannføring	Minste driftsvannføring er i søknaden oppgitt å være 20 l/s.
Installert effekt	Søknaden oppgir maksimalt 2,5 MW. Nøyaktig installert effekt kan justeres ved detaljplan.
Antall turbiner/turbintype	Det er planlagt en Francisturbin på ca. 2,1 MW og en Peltonturbin på 0,4 MW. Dette kan justeres ved detaljplan.
Vei	Anleggsvei til inntaket skal bygges i tråd med det som er oppgitt i søknaden, men kan justeres i forbindelse med detaljplan. Etter endt anleggsperiode skal denne veien tilbakeføres til kjøresterkt terreng.
Annet	Det må påses at vannforsyningen til Svartisdalen gård ikke blir negativt berørt. Reinbeitedistriktet skal kontaktes for dialog angående tid for utførelse av anleggsarbeid.

Det er angitt i tabellen hvorvidt det kan gjøres justeringer i forbindelse med detaljplanleggingen. Dersom det ikke er oppgitt spesielle føringer kan mindre endringer godkjennes av NVE som del av detaljplangodkjenningen. Anlegg som ikke er bygget i samsvar med konsesjon og/eller planer godkjent av NVE, herunder også planlagt installert effekt og slukeevne, vil ikke være berettiget til å motta el-sertifikater. Dersom det er endringer skal dette gå tydelig frem ved oversendelse av detaljplanene.

Post 5: Naturforvaltning

Vilkår for naturforvaltning tas med i konsesjonen selv om det i dag synes lite aktuelt å pålegge ytterligere avbøtende tiltak. Eventuelle pålegg i medhold av dette vilkåret må være relatert til skader forårsaket av tiltaket og stå i rimelig forhold til tiltakets størrelse og virkninger.

Post 6: Automatisk fredete kulturminner

NVE forutsetter at utbygger tar den nødvendige kontakt med fylkeskommunen for å klarere forholdet til kulturminneloven § 9 før innsending av detaljplan. Vi minner videre om den generelle aktsomhetsplikten med krav om varslingsinstanser dersom det støtes på kulturminner i byggefasen, jmfør kulturminneloven § 8 (jmfør vilkårenes pkt. 3).

Post 8: Terskler m.v.

Dette vilkåret gir hjemmel til å pålegge konsesjonær å etablere terskler eller gjennomføre andre biotopjusterende tiltak dersom dette skulle vise seg å være nødvendig.

Vedlegg

Kart